

Rafał Sobczyk Agnieszka Regulska

**Rzeczowe aktywa trwałe**  
**Zasady ujmowania, wyceny oraz ujawnień w świetle**  
**uregulowań MSSF/MSR oraz ustawy**  
**o rachunkowości**



Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o.  
Gdańsk 2012

# Spis treści

<b>Wykaz skrótów</b> . . . . .	7
<i>Rafał Sobczyk</i>	
<b>Wprowadzenie</b> . . . . .	11
<i>Rafał Sobczyk</i>	
<b>Rozdział 1. Definicja rzeczowych aktywów trwałych.</b> . . . . .	15
1.1. Definicja rzeczowych aktywów trwałych w świetle założeń koncepcyjnych sporządzania sprawozdań finansowych oraz MSR 16. . . . .	16
1.2. Zakres stosowania MSR 16 . . . . .	32
1.3. Definicja i zakres rzeczowych aktywów trwałych w świetle ustawy o rachunkowości – podobieństwa i różnice w stosunku do uregulowań MSSF/MSR . . . . .	49
<i>Rafał Sobczyk</i>	
<b>Rozdział 2. Zasady ujmowania rzeczowych aktywów trwałych</b> . . . . .	59
2.1. Wytoczne ujmowania rzeczowych aktywów trwałych w świetle Założeń koncepcyjnych sporządzania i prezentacji sprawozdań finansowych oraz MSR 16. . . . .	60
2.2. Ujmowanie nakładów ponoszonych w okresie późniejszym . . . . .	72
2.3. Pozostałe zagadnienia związane z MSR 16. . . . .	94
2.4. Ujmowanie rzeczowych aktywów trwałych w świetle ustawy o rachunkowości – podobieństwa i różnice w stosunku do uregulowań MSSF/MSR . . . . .	100
<i>Rafał Sobczyk</i>	
<b>Rozdział 3. Początkowa wycena rzeczowych aktywów trwałych.</b> . . . . .	111
3.1. Zasady wyceny początkowej rzeczowych aktywów trwałych w świetle uregulowań MSSF/MSR . . . . .	112
3.1.1. Składniki ceny nabycia bądź kosztu wytworzenia . . . . .	112
3.1.2. Ustalenie ceny nabycia bądź kosztu wytworzenia . . . . .	133
3.1.3. Aktywowanie kosztów finansowania zewnętrznego zgodnie z MSR 23. . . . .	153
3.2. Zmiana wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych według MSSF/MSR . . . . .	171
3.2.1. Przyłączenie lub odłączenie części składowych . . . . .	171
3.2.2. Ulepszenie rzeczowych aktywów trwałych oraz ich generalne przeglądy i remonty . . . . .	173
3.2.3. Zmiany istniejących zobowiązań z tytułu wycofania z eksploatacji, rekultywacji i zobowiązań o podobnym charakterze w świetle wytycznych KIMSF 1. . . . .	174

- 3.3. Ustalenie wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych w świetle przepisów ustawy o rachunkowości – podobieństwa i różnice w stosunku do uregulowań MSSF/MSR . . . . . 179

*Rafał Sobczyk*

<b>Rozdział 4. Wycena rzeczowych aktywów trwałych po początkowym ujęciu . . . . .</b>	<b>195</b>
4.1. Model ceny nabycia lub kosztu wytworzenia . . . . .	196
4.2. Model oparty na wartości przeszacowanej . . . . .	199
4.2.1. Ustalenie wartości godziwej . . . . .	203
4.2.2. Zasady przeszacowania rzeczowych aktywów trwałych. . . . .	218
4.2.3. Ujęcie skutków przeszacowania rzeczowych aktywów trwałych. . . . .	222
4.3. Zmiana przyjętego modelu wyceny . . . . .	238
4.4. Wycena rzeczowych aktywów trwałych według przepisów ustawy o rachunkowości – podobieństwa i różnice w stosunku do uregulowań MSSF/MSR . . . . .	242

*Agnieszka Regulska*

<b>Rozdział 5. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych . . . . .</b>	<b>247</b>
5.1. Identyfikacja składników rzeczowych aktywów trwałych podlegających amortyzacji . . . . .	248
5.1.1. Części składowe (komponenty) rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	248
5.1.2. Pozostałe składniki rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	252
5.2. Ujęcie kosztów amortyzacji w księgach rachunkowych jednostki . . . . .	254
5.3. Wartość podlegająca amortyzacji . . . . .	257
5.4. Ustalenie okresu amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz jego późniejsza weryfikacja. . . . .	271
5.5. Korekta wartości podlegającej amortyzacji . . . . .	279
5.5.1. Przeszacowanie rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	279
5.5.2. Ulepszenie składnika rzeczowych aktywów trwałych, przyłączenie lub odłączenie części składowych . . . . .	281
5.5.3. Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	284
5.5.4. Pozostałe czynniki wpływające na zmianę wartości podlegającej amortyzacji . . . . .	285
5.6. Ustalenie momentu rozpoczęcia i zakończenia dokonywania odpisów amortyzacyjnych. . . . .	286
5.7. Metody amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	290
5.8. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych według uregulowań zawartych w przepisach ustawy o rachunkowości . . . . .	296

*Agnieszka Regulska*

<b>Rozdział 6. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych . . . . .</b>	<b>313</b>
6.1. Przesłanki utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	314
6.2. Ustalenie wartości odzyskiwalnej składnika rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	321
6.2.1. Wartość godziwa pomniejszona o koszty doprowadzenia do sprzedaży . . . . .	322
6.2.2. Wartość użytkowa . . . . .	328
6.3. Ustalenie wysokości i przypisanie odpisu aktualizującego do poszczególnych składników rzeczowych aktywów trwałych. . . . .	355
6.3.1. Pojedyncze składniki aktywów. . . . .	355
6.3.2. Ośrodki wypracowujące środki pieniężne. . . . .	356

6.4.	Ujęcie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości . . . . .	372
6.4.1.	Pojedynczy składnik aktywów . . . . .	372
6.4.2.	Ośrodek wypracowujący środki pieniężne . . . . .	375
6.5.	Odwroćenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości . . . . .	382
6.5.1.	Przesłanki odwrócenia odpisu aktualizującego . . . . .	382
6.5.2.	Pojedynczy składnik aktywów . . . . .	385
6.5.3.	Ośrodek wypracowujący środki pieniężne . . . . .	393
6.6.	Odszkodowanie związane z utratą wartości rzeczowych aktywów trwałych . . .	396
6.7.	Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych w świetle krajowych przepisów prawa bilansowego – podobieństwa i różnice w stosunku do uregulowań MSSF/MSR . . . . .	398

*Rafał Sobczyk*

<b>Rozdział 7. Usunięcie pozycji rzeczowych aktywów trwałych ze sprawozdania finansowego . . . . .</b>	<b>403</b>
7.1. Kryteria dokonywania wyłączeń rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	404
7.2. Ujęcie w księgach zysków i strat związanych z usunięciem składnika rzeczowych aktywów trwałych. . . . .	411
7.3. Częściowa likwidacja lub sprzedaż składnika rzeczowych aktywów trwałych . .	427
7.4. Przekazanie aktywów niegotówkowych właścicielom . . . . .	431
7.5. Usunięcie pozycji rzeczowych aktywów trwałych z bilansu według przepisów ustawy o rachunkowości . . . . .	446

*Rafał Sobczyk*

<b>Rozdział 8. Zmiana klasyfikacji rzeczowych aktywów trwałych. . . . .</b>	<b>453</b>
8.1. Przeklasyfikowanie rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych według wytycznych MSR 40 . . . . .	454
8.1.1. Kryteria zaklasyfikowania składników majątku do kategorii nieruchomości inwestycyjnych. . . . .	454
8.1.2. Przeklasyfikowanie rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych wycenianych według modelu wartości godziwej . . . . .	460
8.1.3. Przeklasyfikowanie rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych wycenianych według modelu opartego na cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. . . . .	481
8.2. Przeklasyfikowanie nieruchomości inwestycyjnych do rzeczowych aktywów trwałych według wytycznych MSSF/MSR . . . . .	487
8.2.1. Przeklasyfikowanie nieruchomości inwestycyjnych wycenianych według modelu wartości godziwej do rzeczowych aktywów trwałych . . .	488
8.2.2. Przeklasyfikowanie nieruchomości inwestycyjnych wycenianych według modelu ceny nabycia lub kosztu wytworzenia do rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	491
8.3. Zmiana klasyfikacji rzeczowych aktywów trwałych w świetle przepisów ustawy o rachunkowości – podobieństwa i różnice w stosunku do uregulowań MSSF/MSR . . . . .	496
8.3.1. Kryteria zaklasyfikowania składników majątku do kategorii inwestycji w nieruchomości, w rozumieniu przepisów ustawy o rachunkowości . . .	496
8.3.2. Przeklasyfikowanie rzeczowych aktywów trwałych do inwestycji w nieruchomości . . . . .	498
8.3.3. Przeklasyfikowanie inwestycji w nieruchomości do rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	503

*Rafał Sobczyk*

<b>Rozdział 9. Przeznaczenie rzeczowych aktywów trwałych do sprzedaży lub do wydania właścicielom w ramach podziału wyniku . . . . .</b>	<b>509</b>
9.1. Kryteria ujęcia rzeczowych aktywów trwałych jako przeznaczonych do sprzedaży lub do wydania właścicielom w ramach podziału wyniku w świetle uregulowań MSSF 5 . . . . .	510
9.1.1. Przeznaczenie rzeczowych aktywów trwałych do sprzedaży . . . . .	510
9.1.2. Wycofanie rzeczowych aktywów trwałych z użytkowania . . . . .	519
9.1.3. Wydanie aktywów właścicielom w ramach podziału wyniku . . . . .	521
9.1.4. Przekazanie rzeczowych aktywów trwałych w ramach wymiany na inne aktywa . . . . .	522
9.2. Identyfikacja grup aktywów przeznaczonych do zbycia . . . . .	523
9.3. Wycena rzeczowych aktywów trwałych oraz grup do zbycia zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży lub do wydania właścicielom w ramach podziału wyniku . . . . .	526
9.4. Ujęcie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości . . . . .	539
9.4.1. Ujęcie odpisu dla pojedynczych składników rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	539
9.4.2. Ujęcie odpisu dla grupy przeznaczonej do zbycia . . . . .	543
9.5. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości . . . . .	549
9.5.1. Odwrócenie odpisu dla pojedynczych składników rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	549
9.5.2. Odwrócenie odpisu dla grupy przeznaczonej do zbycia . . . . .	554
9.6. Informacje uzyskane po zakończeniu okresu sprawozdawczego . . . . .	564
9.7. Zmiany w planie sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych . . . . .	564
9.8. Przeznaczenie rzeczowych aktywów trwałych do zbycia w kontekście uregulowań zawartych w ustawie o rachunkowości . . . . .	585

*Rafał Sobczyk*

<b>Rozdział 10. Ujawnianie informacji dotyczących rzeczowych aktywów trwałych w sprawozdaniach finansowych jednostek . . . . .</b>	<b>587</b>
10.1. Wymogi dotyczące ujawniania informacji dotyczących rzeczowych aktywów trwałych w świetle wytycznych MSSF/MSR . . . . .	588
10.1.1. Zakres ujawnień wynikający z MSR 1 . . . . .	588
10.2. Zakres ujawnień wynikający z MSR 16 . . . . .	600
10.3. Zakres ujawnień wynikający z MSR 20 . . . . .	610
10.4. Zakres ujawnień wynikający z MSR 23 . . . . .	612
10.5. Zakres ujawnień wynikający z MSR 36 . . . . .	612
10.6. Zakres ujawnień wynikający z MSR 40 . . . . .	617
10.7. Zakres ujawnień wynikający z MSSF 5 . . . . .	619
10.8. Zakres ujawnień wynikający z KIMS F 17 . . . . .	624
10.9. Ujawnianie informacji o rzeczowych aktywach trwałych w świetle przepisów ustawy o rachunkowości . . . . .	626
<b>Bibliografia . . . . .</b>	<b>637</b>